

TILKENDEGIVELSE
meddelt onsdag den 24. juni 2015

i faglig voldgiftssag, FV2014.0169

HK Privat
(advokat Martin Juul Christensen)

mod

DI Overenskomst I ved DI
for
SAS Ground Handling Denmark A/S
(advokat Nina Lykke Kjeldsen)

Twisten

Twisten angår, om en organisationsændring hos SAS, der blev gennemført med virkning fra den 1. september 2013, hvorved Spirit-enheden hos SAS blev overført fra SAS Konsortiet i Danmark til SAS Ground Handling Denmark A/S, indebærer, at Spirit-enhedens medarbejdere er blevet omfattet af bilag 12 til parternes overenskomst af 2012, der efter sin ordlyd gælder for SAS Ground Handling, med deraf følgende ret til i hver 2-ugers skifteperiode at holde én sammenhængende lørdag/søndags frihed.

Påstande

Klager har nedlagt påstand om, at indklagede skal anerkende, at medarbejdere, som tidligere var ansat i Spirit Air Cargo Handling Denmark A/S, og som nu er ansat i SAS Ground Handling Denmark A/S, er omfattet af bilag 12 til parternes overenskomst.

Indklagede har påstået frifindelse.

Sagens behandling

Sagen blev behandlet mundtligt den 1. juni 2015 med højesteretsdommer Thomas Rørdam som opmand. Som sidedommere udpeget af klager fungerede Vibeke Arnsbjerg og Kim Bonde Nielsen, og som sidedommere udpeget af indklagede fungerede Peer Laier og Lisbeth Walthersdorf Katafai.

Der blev under forhandlingen afgivet forklaringer af Anders Birch Lykholt, Carsten Johansson, Svend Møllenborg, Peter Plambech og Hans Henrik Spangenberg.

Efter bevisførelse og procedure voterede rettens medlemmer. Der kunne ikke blandt sidedommerne opnås flertal for noget resultat. Afgørelsen træffes herefter af opmanden.

Sagsfremstilling

Bilag 12 til overenskomst af marts 2012 mellem på den ene side SAS Konsortiet i Danmark, SAS Cargo Group A/S, Trust Forwarding A/S, Spirit Air Cargo Handling Denmark A/S og på den anden side HK Luftfart SAS har følgende ordlyd:

”Bilag 12 Gældende for Scandinavian Ground Handling
(Tidligere SAS Ground Services DK A/S)

Nedenstående erstatter eller er tillæg til teksten i overenskomsten, og er gældende for ansatte i ovennævnte funktion/selskab.

Ad. § 2 Tjenestetid.

Erstatter § 2.2.1.2. Tjenestetiden på den enkelte dag skal være samlet

Tjenestetiden på den enkelte dag skal være samlet på danske provinsstationer med undtagelse af AAR/KRP/AAL og BLL, hvor behov opstår, kan den daglige tjeneste deles.

Når der etableres delt tjeneste, må tjenestetiden ikke falde i mere end 2 dele inden for samme dag. Der skal være minimum 3 timer mellem de to dele af tjenestetiden inden for samme dag.

Enhver af parterne er berettiget til at kræve forhandling om den praktiske gennemførelse.

For delte vagter betales en godtgørelse på kr. 235.

Tillæg til § 2.2.1. skal læses efter § 2.2.1.5

Pauser for Basestation København (Indenrigs- og Udenrigsgården)

Denne aftale gælder for alle medarbejdere indenfor HK i SAS's overenskomstråde på Basestation København.

Til medarbejdere der af arbejdsmæssige årsager har vanskeligt ved at opnå naturlige pauser i arbejdet, samt medarbejdere der er bundet af arbejdet, enten ved passagerkøer eller ved geografisk at være placeret alene med arbejdet, skal der tilsikres pauser af 20 minutters varighed med max. 2 timers arbejdstid imellem. Spisepausen erstatter dog altid en sådan pause.

Ved aftalens indgåelse vil ovenstående afsnit således f.eks. omfatte medarbejdere i check-in pultene i indenrigs- og udenrigsgårdens afgangshal. I lignende - og ved fremtidige etablering af lignende områder/positioner vil disse blive omfattet af aftalen.

Oplysning om planlagte pauser, skal gives til medarbejderen så tidligt som muligt, dog senest 90 minutter efter påbegyndt tjeneste den pågældende dag.

I andre områder, hvor det af arbejdsmæssige årsager kan være vanskeligt for medarbejderne at opnå naturlige pauser i arbejdet, påhviler det arbejdslederen - gennem disponering af arbejdet - at tilsikre pauser af fornødent omfang.

For medarbejdere, der møder kl. 06.00 eller tidligere, udgør den første pause dog 25 minutter.

Øvrige pauser reguleres af overenskomsten.

Ovenstående bestemmelser vedrørende pauser, gældende for Basestation, København, gælder også for øvrige indenrigsstationer, såsom Aalborg, Århus og Karup.

Dog for medarbejdere der har skiftende tjenestetid og morgenvagt jvf. overenskomsten 2.2., dvs. møder tidligst kl. 05.30, udgør den første pause ligeledes 25 min. Dog har medarbejdere der har skiftende tjenestetid og nattevagt jvf. overenskomsten 2.2., dvs. møder kl. 23.00 og slutter kl. 07.00, ikke ret til den pause på 25 min.

Øvrige pauser reguleres af overenskomsten.

Erstatter § 2.2.2.2. Vagtændringer

Alle vagtændringer eksklusiv disponible D- og DD vagter, kan kun gennemføres på anmodning, d.v.s. på frivillig basis.

For vagtændringer, der efter anmodning ændres med mindst 3 x 24 timers varsel, ydes der et vederlag for hver ændring på kr. 193. En overskridelse af den oprindelige planlagte tjenestetid betragtes som overarbejde.

Anmodes medarbejderen om at forskyde sin(e) fridag(e) ydes et tillæg på kr. 867,-

Anmodes en funktionær om at forskyde sin tjeneste med mindre varsel end 3 x 24 timer regnet fra oprindelig vagts begyndelse ydes et tillæg på kr. 469,-.

Forlænges vagten ydes overtidskompensation.

Vedrørende kompensationsregler for vagtændring, vagtforskydning og overarbejde henvises i øvrigt til skemaet i bilag 2 til overenskomsten.

Erstatter § 2.2.2.3. Disponible afløsere.

Disponible vagter (D- og DD-vagter).

Der anvendes to typer disponible vagter, D-vagter og DD-vagter.

D-vagter kan kun disponeres til enhver anden vagt på det skift medarbejderen arbejder på.

DD-vagter disponeres sådan, at vagten kun kan forskydes med indtil +/- 2 timer i forhold til den oprindelige skiftlagte vagt.

Disponible afløsere (D- og DD-vagter) er ikke omfattet af regler for skift- og vagtændringer i parternes overenskomst.

Der må maksimalt gives 2 D-vagter henholdsvis 2 DD-vagter i en 4 ugers periode. Der skal skiftes mellem D-vagter og DD-vagter sådan, at hver anden vagt er en D-vagt hhv. en DD-vagt. Der må således ikke forekomme to disponible vagter af samme type (D- og DD-vagt) i fortløbende uger. Såfremt der ikke forekommer en disponibel vagt i en uge, kan den førstkommande disponible vagt være enten en D-vagt eller en DD-vagt. De disponible vagter kan eksempelvis placeres: Uge 1 D-vagt, uge 2 DD-vagt, uge 3 D-vagt, uge 4 DD-vagt eller uge 1 D-vagt, uge 2 DD-vagt, uge 3 ingen disponibel vagt, uge 4 enten D-vagt eller DD-vagt.

Ved varsel over 3x24 timer kan den skiftlagte hviletid reduceres. Såfremt den skiftlagte hviletid reduceres før eller efter fridage/feriedage vil dette blive godtgjort med kr. 193 ,-pr tilfælde.

Ved varsel under 3 x 24 timer skal den skiftlagte hviletid respekteres, dog kan den skiftlagte hviletid reduceres efter anmodning.

Såfremt disponible afløsere (D- og DD-vagter) med kortere varsel end 3 x 24 timer tildeles tjeneste i anden periode end den i skiftet anførte, udbetales der den pågældende en godtgørelse på kr. 193,-per tilfælde. Hvis den skiftlagte hviletid reduceres efter anmodning udbetales en godtgørelse på yderligere kr. 469,-per tilfælde.

Disponible vagter (D- og DD-vagter) kan lægges før eller efter fridage/feriedage. I forbindelse med sammenhængende lørdag/søndagsfrihed må der kun forekomme disponible vagter (D- og DD-vagter) i tilknytning til enten fredagen inden lørdag/søndagsfrihed eller den efterfølgende mandag, ikke både og.

Meddelelse om ændring af disponible vagter (D- og DD-vagter) skal gives senest kl. 16.15 dagen før. Hvis varslet gives senere end dette tidspunkt, betragtes vagten ikke længere som disponibel vagt.

Erstatter § 2.2.3.1. Fridage 1. afsnit 1. linje (Gældende fra 1. oktober 2010.)

Der skal i hver vilkårlig 4 ugers periode, i 3 af 4 uger, ydes 2 sammenhængende fridage af minimum 56 timers varighed. En yderligere fridag pr. kvartal indlægges på uger med 1 fridag.

Eksempel på skift. (En yderligere fridag er ikke indlagt)

mandag	tirsdag	onsdag	torsdag	fredag	lørdag	søndag
Fri	Aften	Vagt	vagt	vagt	fri	fri
Vagt	Vagt	Vagt	fri	fri	vagt	vagt
Vagt	Fri	Vagt	vagt	vagt	fri	fri
Vagt	Vagt	Fri	vagt	vagt	vagt	vagt

Erstatter § 2.2.3.1. Fridage 7. afsnit (Gældende fra 1. oktober 2010.)

Der skal i hver vilkårlig 2-ugers skiftperiode gives mindst een sammenhængende lørdag/søndags frihed.

Ad. § 13 Seniorordning

Tillæg til § 13 Seniorordning.

De ældste 10% skiftgående medarbejdere kan vælge at blive fritaget for at møde tidligere end kl. 06.00. Dette skal meddeles skiftadministrationen skriftligt senest 3 måneder før den 1/2 årlige skifts udgivelse. Ledelsen og HK Luftfart gennemgår disse ønsker fra medarbejdere, hvorefter endelig accept gives.”

Bilag 12 kom ind i overenskomsten ved overenskomstfornyelsen i foråret i 2010.

Af protokollat vedrørende overenskomstforhandlingerne i 2010 mellem SAS og HK Luftfart fremgår bl.a.:

”Der er enighed om, at med denne aftale er de gældende overenskomster mellem HK Luftfart og alle SAS selskaber fornyet med de vilkår, som følger af denne aftale. På det tidspunkt nuværende selvstændige aktieselskaber (Eks. SAS Cargo, SGS og Revenue Information) evt. integreres i SAS Konsortiet, omfattes aktieselskabet af denne overenskomst. Emner som er specifikt og særskilt aftalt i disse aktieselskabers overenskomster genforhandles. Opnås der ikke enighed i forhandlingerne indgår disse emner, som selvstændigt bilag i Konsortiets overenskomst og gælder alene for det pågældende område (tidligere aktieselskab).”

Pausebestemmelserne i bilag 12 (tillægget til § 2.2.1) afløste en lokalaftale af 9. februar 1996 mellem SAS og Luftfartsfunktionærene vedrørende pauser. Denne lokalaftale indeholdt følgende bestemmelse om aftalens anvendelsesområde:

”Denne aftale gælder for alle medarbejdere indenfor LFF’s overenskomstområde på Basestation København.”

Pausebestemmelserne i bilag 12 (tillægget til § 2.2.1) er også i øvrigt indholdsmæssigt identisk med lokalaftalen, bortset fra, at de fire sidste afsnit i pausebestemmelserne i bilag 12 ikke findes i lokalaftalen.

Tilsvarende afløste bilag 12 en lokalaftale af 9. juni 2005 mellem SAS Ground Services Danmark A/S og Luftfartsfunktionærerne vedrørende udvikling, trivsel og tryghed. Denne lokalaftale indeholdt bl.a. følgende bestemmelse i pkt. 9:

”Parterne er enige om, at ”fri hver anden weekend” gælder, indtil eventuel anden aftale indgås mellem parterne.”

Før 2001 var SAS Cargo inkl. fragthåndtering en del af SAS Konsortiet i Danmark. I 2001 blev SAS Cargo udskilt af konsortiet til et selvstændigt selskab, SAS Cargo Group A/S. I 2006 blev Spirit Air Cargo Handling DK A/S (fragthåndtering) etableret som et selvstændigt selskab, ejet af SAS Cargo Group A/S. Spirit Air Cargo Handling Denmark A/S ophørte den 1. juli 2012 som selvstændigt selskab, og forretningsområdet (Spirit-enheden - fragthåndtering) overgik samtidig til SAS Konsortiet i Danmark. Den 1. september 2013 blev Spirit-enheden – sammen med andre forretningsområder, jf. neden for – overført til et nyt selvstændigt selskab, SAS Ground Handling Denmark A/S.

Før oktober 2004 indgik SAS Ground Services som en del af SAS Konsortiet i Danmark. I oktober 2004 blev SAS Ground Services udskilt af konsortiet til et selvstændigt aktieselskab, SAS Ground Services DK A/S. I september 2010 ophørte SAS Ground Services DK A/S som selvstændigt selskab og blev en del af SAS Konsortiet i Danmark. Med virkning fra den 1. september 2013 overgik den virksomhed, som blev drevet som forretningsområdet SAS Ground Handling (eller Scandinavian Ground Handling) under SAS Konsortiet i Danmark – sammen med Spirit-enheden, jf. oven for – til et nyt selvstændigt selskab, SAS Ground Handling Denmark A/S.

Af uenighedsprotokollat af 3. februar 2014 fremgår bl.a.:

”Ved forhandling den 8. august 2013 mellem nedenstående parter, blev forståelsen af Overenskomsten mellem HK Luftfart SAS og SAS, bilag 12 for medarbejderne i Spirit forhandlet.

Forhandlingen var indkaldt på anmodning af HK.

HK Luftfart SAS fremlagde sagen og forklarede, at HK Luftfart SAS er af den opfattelse af overenskomstens bilag 12 er gældende for Spirit, der er en del af SAS Ground Services DK A/S.

HK Luftfart SAS mener, at bilag 12 er en del af overenskomsten, der gælder for medarbejdere i Scandinavian Ground Handling, hvortil Spirit hører. I Bilag 12 er det anført, at § 2.2.3.1, 7. afsnit i overenskomsten erstattes med: Der skal i hver vilkårlig 2-ugers skiftperiode gives mindst én sammenhængende lørdag/søndags frihed.

HK Luftfart SAS mener, at såfremt SAS ikke vil indføre fri hver anden weekend for medarbejderne i Spirit sådan som det er anført overfor, dermed bryder overenskomsten.

SAS konstaterede, at overenskomsten mellem HK Luftfart SAS gælder for alle områder, hvor HK har forhandlingsretten.

SAS er af den opfattelse, at parterne entydigt har aftalt, at dele af overenskomsten kun gælder for dele af SAS luftfart SAS' forhandlingsområde, uanset den bagvedliggende juridiske konstruktion i SAS koncernen.

SAS er af den opfattelse, at overenskomstens Bilag 12, entydigt er undtaget for at gælde i andre områder end det, der benævnes Basestation København, som Bilag 12, § 2, punkt "Tillæg til § 2.2.1. skal læses efter § 2.2.1.5" anden linje der præciserer "Denne aftale gælder for alle medarbejdere inden for HK Luftfart SAS' overenskomstområde på Basestation København" og i første linje hvor basestation København er defineret som "(Indenrigs- og Udenrigsgården)".

SAS er ligeledes af den opfattelse at det har været kendt for HK Luftfart SAS ved aftalernes tilblivelse, at den driftsmæssige situation i Fragtterminalen med den høje aktivitet i weekenderne, forudsætter at der ikke gives fri hver anden weekend, hvorfor Bilag 12 har været isoleret til tjeneste i Indenrigs- og Udenrigsgården

Endelig er SAS af den opfattelse, at det netop har været parternes hensigt at opstille forskellige regler for forskellige driftsområder ved i bilagsteksten at henvise til det på tidspunktet for indgåelsen af aftalen, juridiske navn for det pågældende driftsområde.

På den baggrund er det SAS opfattelse, af parternes overenskomst ikke brydes ved, at der ikke indføres fri hver anden weekend-skift for HK-medarbejdere i Spirit.

HK Luftfart SAS er uenige i ovennævnte.

Sagen blev forhandlet. Enighed kunne ikke opnås.

HK Luftfart SAS forbeholdt sig retten til at videreføre sagen."

Opmandens tilkendegivelse

Som anført i sagsfremstillingen kom bilag 12 til parternes overenskomst ind i overenskomsten i foråret 2010. På det tidspunkt var Spirit Air Cargo Handling DK A/S etableret som et selvstændigt selskab, og det er ubestridt – og følger af overskriften og indledningen til bilag 12 – at bilaget i foråret 2010 og i foråret 2012, hvor overenskomsten blev fornyet, ikke omfattede medarbejdere i dette selskab, men alene medarbejdere i SAS Ground Services DK A/S, senere Scandinavian Ground Handling.

Spørgsmålet er, om den organisationsændring, der blev gennemført med virkning fra den 1. september 2013, hvorved Spirit-enheden blev overført fra SAS Konsortiet i Danmark til SAS Ground

Handling Denmark A/S, indebærer, at Spirit-enhedens medarbejdere herefter er blevet omfattet af bilaget med deraf følgende ret til i hver 2-ugers skifteperiode at holde én sammenhængende lørdag/søndags frihed.

Det lægges efter bevisførelsen til grund, at Spirit-enheden varetager håndtering af flyfragt og af fragtdokumenter, og at SAS Ground Handling (eller Scandinavian Ground Handling), tidligere SAS Ground Services DK A/S, beskæftiger sig med alle former for passager- og bagagehåndtering og servicering af passagerer ”på jorden”. Spirit-enheden beskæftiger sig ikke med passager- og bagagehåndtering og servicering af passagerer, og Ground Handling beskæftiger sig omvendt ikke med flyfragt og fragtdokumenter.

Under Ground Handling henhører også visse funktioner, som ikke indebærer passagerkontakt, og som heller ikke er relateret til bagagehåndtering, f.eks. klargøringsopgaver i forbindelse med flys ankomst og afgang, billetmanifestering, førelse af logbog samt vægt og balance. Disse opgaver er omfattet af bilag 12 og dermed af retten til i hver 2-ugers skifteperiode at holde én sammenhængende lørdag/søndags frihed.

Det lægges til grund, at bilag 12 ikke blev drøftet i forbindelse med organisationsændringerne pr. 1. juli 2012 og 1. september 2013.

Det fremgår af overskriften til bilag 12, at bilaget er gældende for ”Scandinavian Grund Handling (Tidligere SAS Ground Services DK A/S)”, og i bilagets indledning er det anført: ”Nedenstående erstatter eller er tillæg til teksten i overenskomsten, og er gældende for ansatte i ovennævnte funktion/selskab.”

Opmanden finder efter det anførte, at bilag 12 på tidspunktet for overenskomstfornyelserne i foråret 2010 og foråret 2012 var begrænset til at gælde for medarbejdere, der var beskæftiget med passager- og bagagehåndtering mv., og at bilaget på det tidspunkt således ikke omfattede medarbejdere, der var beskæftiget med håndtering af flyfragt og fragtdokumenter.

I overensstemmelse med arbejdsretlig teori og praksis finder opmanden endvidere, at området for bilag 12 til overenskomsten ikke er blevet udvidet til at omfatte Spirit-enheden alene som følge af de gennemførte ændringer i organisationsforholdene hos SAS, hvorefter Spirit-enheden og Ground Handling blev samlet i et nyt selskab, SAS Ground Handling Denmark A/S.

Herefter – og da der ikke er påvist andre forhold, der kan føre til, at bilaget skal gælde for medarbejdere, der er beskæftiget med håndtering af flyfragt og fragtdokumenter – tager opmanden indklages frifindelsepåstand til følge.

Hver part skal bære sine omkostninger for voldgiftsretten, og parterne skal betale opmandens honorar med halvdelen hver.

Thomas Rørdam